

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Ryšky a soudkyň JUDr. Kateřiny Čuhelové, Ph.D., a Mgr. Ivy Krejčířové ve věci

žalobce: **J.S.**, narozený dne XXXXX
bytem XXXXX, XXXXX
zastoupený advokátem JUDr. Ing. Pavlem Schreiberem
sídlem Jakubská 1, 602 00 Brno

proti

žalované: **obec Zálesná Zhoř**, IČO 49457284
sídlem Zálesná Zhoř 33, 664 84 Zastávka u Brna
zastoupená advokátem Mgr. Filipem Lederem
sídlem Dominikánské náměstí 656/2, 602 00 Brno

o odčinění nemajetkové újmy,

o odvolání účastníků proti rozsudku Okresního soudu Brno-venkov ze dne 31. srpna 2020, č. j. 7 C 370/2016-324,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se **ruší** a věc se **vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Nařizuje se, aby v dalším řízení před soudem prvního stupně věc projednal a rozhodl jiný samosoudce než JUDr. Irena Hladíková, Ph.D., LL.M.

Odůvodnění:

1. V záhlaví označeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost „*do 3 dnů ode dne doručení tohoto rozsudku*“ zaslat žalobci a v kopii rovněž Generální inspekci bezpečnostních sborů Jihlava specifikovanou písemnou omluvu (I. výrok). Zamítl žalobu na zaplacení částky 100 000 Kč (II. výrok) a rozhodl, že „*výrok I. je vykonatelný dnem právní moci tohoto výroku rozsudku*“ (III. výrok). Žalované uložil povinnost zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce náhradu nákladů řízení ve výši 40% v částce 25 748 Kč (IV. výrok).
2. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalovaná na základě žádosti Generální inspekce bezpečnostních sborů o vypracování zprávy z místa bydliště vyhotovila zprávu pro účely trestního řízení vedeného proti „*žalovanému*“ (správně ovšem žalobci) a na základě žádosti žalobce o podání informací „*podle zákona č. 106*“ následně zveřejnila „*skutečnosti ohledně podání této zprávy*“ na svých webových stránkách. Zprávu vypracoval starosta obce, ale sdělení o aroganci a agresivitě žalobce bylo na popud místostarostky H.J.. Ohledně údajných jednotlivých incidentů a údajného nevhodného chování žalobce soud prvního stupně ve vztahu k incidentu při odhrnování sněhu v zimě roku 2016 uzavřel, že zaměstnanec žalované projevil vůči žalobci vůli odhrnout sněh ve dvoře u domu žalobce, místostarostka se do toho vmísila a mluvila pak s žalobcem, ale obsah incidentu nebyl jednoznačně prokázán. Ohledně údajných incidentů žalobce s panem S. u rybníka soud prvního stupně uzavřel, že „*majetkoprávní vypořádání*“ pozemků ve vlastnictví M.S. a otce žalobce „*odůvodňuje používání cesty u rybníka*“. Předmětnou zprávu sice schválilo zastupitelstvo obce, které se na ní jednomyslně shodlo, ale

schválení zprávy zastupitelstvem není způsobilé vyvolat závěr o pravdivosti informací, na základě nichž byly „vyřčeny“ sporné hodnotící výroky ve zprávě. Žalovanou předložené fotografie o společenských událostech v obci rovněž „nelze vyhodnotit jako pravdivé informace“, na základě nichž lze „vyslovit“ předmětné hodnotící soudy. Žalobce prokázal újmu na přirozených právech dle § 2956 o.z. ve spojení s § 81 odst. 2 o.z. Podáním zprávy z místa bydliště byla žalovanou porušena ochrana důstojnosti, vážnosti, cti, soukromí a ochrana projevů osobní povahy „v relaci k žalobci“. Žalobce prokázal, že zpráva se dostala do dispozice orgánů činných v trestním řízení a neomezeného okruhu osob nahlížejících na webové stránky žalované. Starosta obce vycházel ze zprostředkovaných informací od místostarostky, M.S. a žalobce, přičemž informace, na základě nichž byly „vysloveny“ sporné hodnotící výroky, nelze posoudit jako pravdivé. Při právním posouzení souladnosti zveřejnění poskytnuté informace dle § 5 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. nelze přisvědčit argumentaci žalované, že zveřejnila zprávu v souladu s právem. Z hledisek uvedených v § 2957 o.z. je přiměřeným zadostiučiněním písemná omluva a není dán důvod poskytnout finanční náhradu.

3. Proti II. a IV. výroku rozsudku soudu prvního stupně podal žalobce odvolání, kterým se domáhal jejich zrušení a vrácení věci soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Poukázal na skutečnost, že soud prvního stupně nepostupoval v souladu se závazným právním názorem dovolacího soudu a věc neposoudil v režimu zákona č. 82/1998 Sb., což může mít vliv na přiznání zadostiučinění. Zásah do osobnostních práv orgánem veřejné moci při úředním postupu má obecně vyšší intenzitu než zásah v rámci soukromoprávního vztahu. Napadl i nákladový výrok, neboť mu nemělo být přiznáno jen 40% náhrady nákladů řízení, nýbrž plná náhrada.
4. Proti rozsudku soudu prvního stupně (dle obsahu podání do I., III. a IV. výroku rozsudku) se odvolala i žalovaná a domáhala se jeho změny zamítnutím žaloby nebo jeho zrušení a vrácení věci soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Namítla nepřezkoumatelnost rozsudku a nesprávné rozložení důkazního břemene, neboť žalobce nese důkazní břemeno o „nepravdivosti“ zprávy z místa bydliště jako excesu žalované. Soud prvního stupně však vycházel ze zcela opačného nastavení, a to např. ohledně neprokázaného obsahu rozhovoru v odst. 10. Pokud měl soud prvního stupně pochybnosti o některém z incidentů mezi žalobcem a občany obce, nemohl dojít k závěru, že k incidentům nedochází a konstatovat „nepravdivost“ zprávy z místa bydliště. Výrok, že žalobce se v rámci obce nijak neangažuje, nebyl žalobcem vyvrácen a žalovaná naopak předložila fotografie z celé řady akcí z let 2015-2020, kdy ani jedné se žalobce nezúčastnil. Nebyl vyvrácen ani výrok, že pokud žalobce vystoupí, tak výhradně ve svůj prospěch a bez ohledu na ostatní, a naopak bezohlednost žalobce byla prokázána i výpověďmi svědka S. a dokonce i otce žalobce. Vyvráceny nebyly ani výroky, že žalobce navenek neudrží přátelské vztahy a že je známo i jeho arogantní a verbálně agresivní chování vůči starším občanům obce. „Pravdivost“ posledně zmíněného výroku je prokázána svědkem M. S., který byl jako starší člověk přímo účasten konfliktu s žalobcem, s čímž se rozsudek nijak nevypořádává, a stejně tak byl prokázán konflikt se svědkyní H.J., a to i svědkem H.J. a starostou P.Ž., u kterého se shromažďují informace od občanů obce. Na stejnou úroveň je třeba řadit i všechny členy zastupitelstva obce, kteří jednohlasně schválili celé znění zprávy z místa bydliště. Naopak tvrzení žalobce o „nepravdivosti“ je podloženo toliko výslechy rodičů žalobce. Pokud by zpráva z místa bydliště byla „nepravdivá“, pak by z ní nemohl žalobce nikdo poznat, a proto pokud žalobce tvrdí, že jej lze poznat ze zcela anonymní zprávy, potvrzuje tím její „pravdivost“. Poté, co žalovaná byla povinna zprávu žalobci dle zákona č. 106/1999 Sb. poskytnout, byla ji povinna dle § 5 odst. 3 i zveřejnit. Odlišný závěr soudu prvního stupně je nepřezkoumatelný. Žalobci nebyla žádným z obou skutků způsobena újma. Ohledně prvního skutku trestní soud k předmětné zprávě nepřihlížel a v trestním řízení bylo výsledně upuštěno od potrestání žalobce. Při druhém skutku byla zpráva zveřejněna jako „extrémně anonymizovaná“. U osob, která mají či nemají stejný názor na chování žalobce, nemohlo dojít ke změně názoru. Dána není ani podmínka příčinné souvislosti. Textu omluvy vytkla žalovaná řadu vad, např. že není zřejmé, proč by se měla omlouvat Generální inspekci bezpečnostních sborů, a že

je-li přesvědčena o „pravdivosti“ zmíněných informací, nemůže být nucena k vydání opačného prohlášení. Napadla i formulaci vykonatelnosti rozsudku v I. a III. výroku a nákladový výrok.

5. Žalobce v rámci vyjádření k odvolání žalované nesouhlasil s vytýkaným posouzením otázky důkazního břemene. Akcentoval, že zpráva byla formulována dle požadavků místostarostky, která má dlouhodobě negativní vztahy s rodinou žalobce a s žalobcem měla nedlouho před sepisem zprávy verbální konflikt. Šlo o exces žalované, neboť poskytnutí zprávy z místa bydliště neslouží k vyřizování osobních sporů. Žalovaná neměla povinnost zprávu na webových stránkách zveřejnit a nemůže těžit ze svého nepoctivého jednání, jímž došlo ke zjevnému zneužití práva. Pro vznik odpovědnosti žalované postačí pouhá objektivní způsobilost zásahu vyvolat nemajetkovou újmu, přičemž zpráva byla způsobilá vyvolat zhoršený náhled orgánů činných v trestním řízení na osobu žalobce a byla veřejně dostupná neomezenému počtu uživatelů internetu.
6. Žalovaná v rámci vyjádření k odvolání žalobce uvedla, že soud prvního stupně zopakoval v odst. 5 odůvodnění názor dovolacího soudu, že na věc je třeba aplikovat zákon č. 82/1998 Sb. Ani případné opomenutí zákona č. 82/1998 Sb. by nemělo vliv na otázku posouzení intenzity zásahu a na závěr, že náhrada újmy v penězích není namístě.
7. Krajský soud v Brně jako soud odvolací (§ 10 o.s.ř.) po zjištění, že obě odvolání byla podána k tomu oprávněnými subjekty (§ 201 o.s.ř.), směřují proti rozhodnutí, proti němuž jsou přípustná (§ 201, § 202 o.s.ř.), byla podána včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.), v souladu s ustanovením § 212a odst. 1 o.s.ř. přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně a řízení mu předcházející v rozsahu napadeném odvoláním i nad rámec odvolacích důvodů, a to bez nařízení jednání [§ 214 odst. 2 písm. d) o.s.ř.], a dospěl k závěru, že napadený rozsudek nemůže obstát.
8. Odvolací soud předesílá, že v dané věci jde v pořadí již o druhý rozsudek soudu prvního stupně, neboť předchozí rozsudek ze dne 1. 11. 2017, č. j. 7 C 370/2016-141, byl změněn rozsudkem odvolacího soudu ze dne 27. 2. 2019, č. j. 70 Co 55/2018-196, jenž byl ovšem spolu s rozsudkem soudu prvního stupně zrušen rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2020, č. j. 30 Cdo 3848/2019-264, a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
9. Dále odvolací soud předesílá, že předmětem žaloby jsou dva samostatné skutky žalované, a to jednak poskytnutí informací o žalobci k žádosti Generální inspekce bezpečnostních sborů postupem dle § 8 odst. 1 trestního řádu (dále též jen „první skutek“), jednak zveřejnění anonymizovaných informací žalovanou způsobem umožňujícím dálkový přístup dle § 5 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. k žádosti žalobce samotného o poskytnutí informací (dále též jen „druhý skutek“). Dovolacím soudem vytčený problém nedostatečného vymezení předmětu řízení ohledně nárokované náhrady nemajetkové újmy v penězích byl v dalším řízení před soudem prvního stupně odstraněn a je tak zjevné, že z nárokovaného peněžitého zadostiučinění ve výši 100 000 Kč připadá částka 80 000 Kč na skutek první a částka 20 000 Kč na skutek druhý.
10. Ohledně **skutku prvního** jsou soudy obou stupňů v tomto řízení nyní vázány právním názorem dovolacího soudu, dle kterého podání předmětné zprávy je výkonem samostatné působnosti územního samosprávného celku a za újmu odpovídá žalovaná dle zákona č. 82/1998 Sb. Odvolací soud proto vyjadřuje údiv nad tím, že soud prvního stupně daný závazný právní názor nerespektoval a v rozporu s ním věc zcela svévolně podřadil režimu o.z., nikoli zákona č. 82/1998 Sb., čímž porušil § 243g odst. 1 ve spojení s § 226 odst. 1 o.s.ř. Je sice faktem, na který správně poukazuje i žalovaná, že soud prvního stupně v úvodní narativní části odůvodnění mechanicky zopakoval právní názor dovolacího soudu o režimu věci, nicméně podstatné je to, že v rámci vlastního posouzení věci po právní stránce se tímto závazným právním názorem nijak neřídil, žádné ustanovení zákona č. 82/1998 Sb. ani tímto předpisem užívanou terminologii ohledně odpovědnostního titulu ani náznakem nezmínil a věc posuzoval výhradně jen v režimu o.z. Pro stručnost lze již zde odkázat rovněž na odst. 18 odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu.

11. Pro účely posouzení právního charakteru sporných výroků o žalobci (pokud již veřejně vystoupí, pak výhradně ve svůj prospěch a bez ohledu na ostatní, navenek neudrží přátelské vztahy a je známo i jeho arogantní a verbálně agresivní chování vůči starším občanům obce) odvolací soud připomíná, že dovolací soud aproboval předchozí právní kvalifikaci těchto výroků odvolacím soudem jako hodnotících soudů, z čehož vyplývá, že nelze prokazovat jejich pravdivost, ale toliko pravdivost skutečností, ze kterých hodnotový soud vychází.
12. Ve vztahu k otázce existence skutkového základu napadaných úsudků žalované o žalobci odvolací soud konstatuje, že skutkové závěry o nepravdivosti informací, na jejichž základě došlo k utváření sporných hodnotících úsudků, byly soudem prvního stupně učiněny naprosto svévolně a skutkově nepřezkoumatelně. Je-li totiž podstatou předmětného hodnocení žalobce to, že žalobce sleduje v rámci místního komunitního soužití výhradně svůj prospěch bez ohledu na ostatní, neudrží přátelské vztahy a je známo i jeho arogantní a verbálně agresivní chování vůči starším občanům obce, jsou soudem učiněné skutkové závěry ve vztahu k takové podstatě věci do značné míry mimoběžné a neurčující. Soud prvního stupně se náležitě nevypořádal ani s důkazy svědčícími v neprospěch jím učiněných závěrů. Zcela opomenul, že svědek Ž. byl jako starosta tím, na koho se lidé se svými problémy s žalobcem obraceli, a svědek poukázal i na fakt, že na zastupitelstvu se toho projednávalo ohledně žalobce více. Soud prvního stupně naprosto opomenul také kontext toho, že pokud byla předmětná zpráva jednomyslně schválena obecním zastupitelstvem, pak členové zastupitelstva jistě nežili „*ve slonovinové věži*“ a problematika místního soužití v takto maličké obci jim proto mohla být velmi dobře známa. Soud prvního stupně dále ve vztahu k incidentu ohledně odhrnování sněhu nijak nezohlednil, že určující vůbec nemusí být, kdo takovou činnost inicioval, nýbrž to, že ve výsledku objektivně došlo ve prospěch soukromého zájmu žalobce k údržbě osobního majetku komunálními prostředky a že na to konto posléze došlo i k jistému verbálnímu konfliktu mezi žalobcem a místostarostkou (kterou lze vzhledem k datu narození považovat právě za starší občanku obce). Skutkový závěr soudu prvního stupně o nepravdivosti informací je zde nadto ve vnitřním logickém rozporu s formulovaným závěrem, že obsah předmětného rozhovoru nebyl jednoznačně prokázán. Ohledně problémů s užíváním cesty u rybníka se soud prvního stupně nijak nevypořádal s tím, že rozhodný zde pro účely posuzované věci nemusí být případný právní důvod užívání jako takový, ale právě bezohledný způsob tohoto užívání, o kterém v principu hovořil i svědek S.. Daného svědka lze vzhledem k datu jeho narození rovněž považovat za staršího občana obce a stvrdil nejen podrážděnou reakci žalobce, nýbrž také, že si na žalobce stěžoval starostovi. Soud prvního stupně také zcela opomenul otázku (ne)zapojení žalobce do společenského života obce, přičemž závěr, že fotografie „*nelze vyhodnotit jako pravdivé informace*“, je nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost a nedostatek důvodů. Ze všeho uvedeného vyplývá, že učiněné skutkové závěry soudu prvního stupně samy o sobě dosud nijak zásadně nevylučují oprávněnost žalovanou formulovaných úsudků o žalobci a pro opačné rozhodnutí nejsou dostačující oporou.
13. Podstatné současně je, že důkazní břemeno ohledně neexistence skutkového základu formulovaných úsudků nenese žalovaná, nýbrž právě žalobce. Komentářová literatura k § 19 zákona č. 82/1998 Sb., který je zde i dle závazného právního názoru dovolacího soudu relevantní, stvrzuje, že důkazní břemeno ohledně naplnění jednotlivých podmínek odpovědnosti územního celku leží v případném sporu na poškozeném (viz *Ištvánek, F., Simon, P., Korbel, F. Zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 175*). Zároveň platí, že dovolací soud v dané věci aproboval názor odvolacího soudu, že na posuzovaný případ se vztahují závěry Stanoviska sp. zn. Cpjn 13/2007 a vydání zprávy je tak důvodem, který dle předmětného stanoviska zpravidla ospravedlňuje zásah do osobnostních práv dotčené osoby, které se zpráva týká. Odvolací soud tudíž akcentuje, že zde nejde o obecný typ zásahu, při kterém by důkaz pravdivosti skutkových tvrzení či existence skutkového základu úsudků nesl sám původce výroků,

nýbrž jde naopak evidentně ve smyslu zmíněného stanoviska o specifický typ zásahu, u něhož je dle ustálené judikatury neoprávněnost zásadně vyloučena a je dána právě jen v případě excesu z výkonu licence jako výjimky z pravidla. K tomu nutno odvolacím soudem poukázat na nezbytnost restriktivního přístupu k dovození excesů z licence, neboť při interpretaci a aplikaci práva je obecně respektováno, že výjimka z pravidla musí být vykládána restriktivně tak, aby se výjimka nestala pravidlem (*zásada singularia non sunt extendenda*). Z uvedené argumentace se logicky podává, že důkazní břemeno o excesu z výkonu předmětné zákonné licence tíží žalobce jako toho, kdo exces žalované dovozuje, neboť prokázání excesu by mu bylo z hlediska hmotného práva ku prospěchu, a to jako výjimka z obecně jinak daného pravidla vyloučení neoprávněnosti zásahu. Podle ustálené judikatury dovolacího soudu leží důkazní břemeno v obecné rovině ohledně určitých skutečností na tom účastníku řízení, který z existence těchto skutečností vyvozuje pro sebe příznivé právní důsledky; jde o toho účastníka, který existenci těchto skutečností také tvrdí (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 1. 2002, sp. zn. 25 Cdo 98/2000). Soud prvního stupně zatížil řízení zásadní vadou, pokud otázku rozložení důkazního břemene ve sporu pojal odlišně, přestože tato otázka může sehrávat určující význam (srov. závěr soudu prvního stupně o neprokázání obsahu rozhovoru mezi žalobcem a místostarostkou). Účastník, který nese příslušné procesní břemeno, o něm musí být soudem prvního stupně poučen (viz § 118a odst. 1, 3 o.s.ř.).

14. Soud prvního stupně také nijak nezohlednil závazným právním názorem dovolacího soudu akcentovanou potřebu zhodnocení, zda žalovaná svými výroky nepřesáhla funkci a smysl zprávy a pokud nikoli, pak zda byl tvrzený zásah do osobnostních práv nevyhnutelným průvodním jevem splnění zákonem stanovené povinnosti ze strany žalované. Daná potřeba ostatně vyplývá již z uvedeného Stanoviska sp. zn. Cpjn 13/2007. Rovněž v tomto rozsahu je tudíž rozsudek soudu prvního stupně pro nedostatek důvodů nepřezkoumatelný.
15. Ohledně **skutku druhého** nemá odvolací soud žádný rozumný důvod k odklonu od argumentace obsažené v odst. 15-20 odůvodnění svého dřívějšího rozsudku, neboť v rozhodnutí dovolacího soudu nelze nalézt byt' jen zmínku nesouhlasu s ní. Platí tedy, že ohledně druhého skutku věc podléhá zákonu č. 82/1998 Sb. Soud prvního stupně tudíž i zde věc nesprávně a bez jakékoli přezkoumatelné argumentace posoudil v nepřiléhavém režimu o.z.
16. Zveřejnění informací způsobem umožňujícím dálkový přístup dle § 5 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb. je výkonem zvláštní pravomoci povinného subjektu, tedy jeho úředním postupem. Informace vztahující se k působnosti povinného subjektu je třeba pro tyto účely chápat široce a rozumět jimi informace vztahující se na veškeré aspekty činnosti povinných subjektů, ať již mají povahu veřejné správy nebo nikoli (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2014, sp. zn. 8 As 55/2012, či ze dne 11. 12. 2014, sp. zn. 3 As 55/2014). Je zde proto zcela irelevantní, zda poskytnuté a zveřejněné informace samotné mají svůj původ v oblasti výkonu veřejné moci. Podstatné naopak je, že rozhodování žalované jako povinného subjektu o tom, zda budou informace žadateli poskytnuty, se odehrávalo v řízení dle správního řádu (v tomto rámci bylo ostatně opakovaně podrobena přezkumu krajským úřadem jako nadřízeným orgánem). Vyústilo-li návazně v poskytnutí informací žalobci jako žadateli, zákonným důsledkem této skutečnosti byl i navazující úřední postup žalované spočívající ve zveřejnění informací způsobem umožňujícím dálkový přístup na základě § 5 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím.
17. Oproti nesprávné a nepřezkoumatelné představě soudu prvního stupně nelze protiprávnost postupu žalované ohledně druhého skutku vůbec dovozovat z toho, zda takto byly případně o žalobci zveřejněny nepřiléhavé hodnotící úsudky. Povinností žalované bylo totiž v rámci správního úředního postupu dle § 5 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím logicky zveřejnit právě žalobcem požadované a jemu poskytnuté informace, tedy obsah předmětné zprávy z místa bydliště, bez ohledu na přiléhavost či nepřiléhavost hodnotících úsudků ve zprávě obsažených. Z hlediska přiměřenosti zveřejněného rozsahu informací pak nutno odvolacím soudem akcentovat, že v případě zprávy o chování žalobce v obci vůbec nešlo o údaje ze soukromé sféry žalobce, kryté jeho právem

na soukromí (jako by tomu bylo např. v případě zveřejnění platu či odměny zaměstnance), nýbrž o údaje z oblasti společenského života v obci a participace žalobce na něm. Anonymizace zveřejňovaných údajů byla ze strany žalované provedena fakticky mimořádně šetrným způsobem, neboť žalovaná se nespokojila ani s ponecháním počátečních písmen jména a příjmení (iniciálů) žalobce, nýbrž přistoupila ke kompletnímu zakrytí celého jména, příjmení i bydliště žalobce. To lze za dané situace v rámci testu proporcionality pokládat za zcela přiměřené a vyvážené řešení, při kterém byl účinně respektován jak zájem na splnění zákonné povinnosti zveřejnit poskytnuté informace, tak zájem na určité ochraně osoby žalobce, ohledně kterého nadto nešlo o údaje kryté svým charakterem právem na soukromí.

18. V návaznosti na nepřipustné nerespektování závazného právního názoru dovolacího soudu a nepodřazení věci režimu zákona č. 82/1998 Sb. soud prvního stupně přehlédl ohledně obou skutků také východiska obsažená v § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. Nezohlednil tedy, že základní formou satisfakce zde není nárokováná písemná omluva, nýbrž konstatování porušení práva, a neuvedl, proč by taková forma zadostiučinění neměla být v dané věci přiměřená, pokud by byl žalobce v základu věci v právu. Pro tyto účely by ostatně soud nebyl ani vázán žalobním petitem. Nejvyšší soud totiž razí závěr, že úprava § 31a představuje určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky ve smyslu § 153 odst. 2 o.s.ř., proto je namístě takto postupovat i bez návrhu žalobce (nad rámec žalobního petitu), nicméně soud je vázán výší uplatněného peněžitého nároku a v tomto směru nemůže přiznat více, než čeho se domáhá žalobce (viz např. *Vojtek, P., Bičák, V.* Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci. Komentář. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, marg. č. 31a 9).
19. Údiv je možno vyjádřit také nad výrokovou částí rozhodnutí, a to hned v několika aspektech. Soud prvního stupně totiž v I. výroku stanovil zcela svévolně a nepodloženě pariční lhůtu jako předběžně vykonatelnou bez ohledu na právní moc rozsudku („do 3 dnů ode dne doručení tohoto rozsudku“), čímž se dostal do rozporu s § 160 odst. 1, 4 ve spojení s § 162 odst. 1, 2 o.s.ř., aniž by tuto svévoli jakkoli zdůvodnil. Tuto pochybnou konstrukci návazně soud prvního stupně negoval III. výrokem (dle kterého má být I. výrok vykonatelný dnem právní moci rozsudku), a vytvořil tak naprostý logický rozpor v počátku běhu pariční lhůty. Ani z formálního hlediska nelze aprobovat také samotný text uložené omluvy, který musí v případě, pokud by žalobce prokázal, že je opravdu v právu, výstižně odrážet podstatu jednotlivých skutků a omluvu za ně bez nemístných a nepodložených proklamací ohledně údajného subjektivního vědomí žalované (např. typu „*Obec Zálesná Zhoř si je vědoma, že uvedené informace jsou nepravdivé...*“ či „*Obec si je vědoma, že zpráva se týkala Vaší soukromé věci, a že jste o zveřejnění zprávy obec nežádal...*“). Soud je oprávněn při zachování smyslu text omluvy přeformulovat a neadekvátní části zamítnout. Může tedy vypustit určité slovní spojení či celou větu či znění omluvy zkonkretizovat. (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2012, sp. zn. 23 Cdo 4669/2010). V tomto rámci by bylo třeba respektovat právní charakter žalovaných výroků jako hodnotících úsudků, stvrzený i dovolacím soudem, a není proto možné, aby v omluvě bylo obsaženo např. „*uvedené informace jsou nepravdivé*“ či „*uvedení nepravdivých tvrzení*“. Nepravdivá mohou být jen skutková tvrzení, nikoli hodnotící úsudky (o které se v posuzované věci i dle názoru dovolacího soudu jedná). Výrok je tak v daném rozsahu v rozporu se závazným právním názorem dovolacího soudu a s odůvodněním napadeného rozsudku.
20. Lze zrekapitulovat, že soud prvního stupně rozhodl v rozporu se závazným právním názorem dovolacího soudu, výroky rozsudku formuloval zcela absurdně a vnitřně rozporně, rozsudek odůvodnil naprosto svévolně, nepřezkoumatelně a vnitřně rozporně, nadto řízení zatížil závažnou vadou, která mohla mít vliv na výsledek řízení, přičemž se jedná v pořadí o druhý rozsudek soudu prvního stupně, který nebylo možno odvolacím soudem aprobovat. Za takové situace je v souhrnu dán více než dostatečný podklad k opodstatněnému závěru odvolacího soudu, že dotyčná soudkyně soudu prvního stupně není schopna garantovat zákonný průběh i výsledek řízení. Legitímně tudíž vyvstává nezbytná potřeba, aby v dalším řízení věc projednal a rozhodl jiný samosoudce soudu

prvního stupně. Odvolací soud si je plně vědom, že aplikace § 221 odst. 2 o.s.ř. je nástrojem výjimečným, *ex lege* prolamujícím zásadu zákonného soudce, nicméně se zřetelem ke všemu uvedenému je dána legitimní nezbytná potřeba jeho aplikace vzhledem k nutnosti dosažení zákonného průběhu a výsledku řízení, čehož stávající samosoudkyně soudu prvního stupně není bohužel schopna docílit. Nařízení projednání a rozhodnutí věci jiným samosoudcem soudu prvního stupně v dalším řízení je nástrojem legálním, legitimním i proporcionálním, který v posuzované věci výjimečně a rozumně převáží nad ponecháním věci dosavadní samosoudkyni.

21. Se zřetelem k uvedenému proto odvolací soud napadený rozsudek pro nepřezkoumatelnost a pro závažnou vadu, která mohla mít vliv na výsledek řízení, zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení [§ 219a odst. 1 písm. a), b) a § 221 odst. 1 písm. a) o.s.ř.], přičemž na základě § 221 odst. 2 současně nařídil, aby v dalším řízení před soudem prvního stupně věc projednal a rozhodl jiný samosoudce.
22. V dalším řízení bude nový samosoudce soudu prvního stupně postupovat v intencích výše uvedeného a rozhodne také o nákladech řízení, včetně nákladů řízení odvolacích i dovolacího (§ 224 odst. 3 o.s.ř.). Soud prvního stupně je vázán právním názorem odvolacího soudu (§ 226 odst. 1 o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** dovolání přípustné [§ 238 odst. 1 písm. k) o.s.ř.].

Brno 11. března 2021

JUDr. Michal Ryška v. r.
předseda senátu